

Routes

- Over oude of verdwenen dijken
- Over primaire dijken
- Overige routes

Dijken

- Primaire dijken
- Overige dijken
- verdwenen dijken

500 m 1000 m

Legenda detailkaarten

Bezienswaardigheden

Attractie

Natuur

Water

Infrastructuur

Snelweg

Metro

Trein

Vervoer

Metrostation

Parkeerplaats

Treinstation

Overig

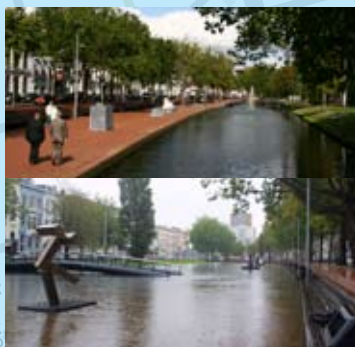
Ziekenhuis

Kerk

Moskee

Westersingel

Deze singel, aangelegd door Rose in 1842 om het water te verversen in de binenstad, is nu een mooie beeldenpromenade. Maar tevens een extra waterberging. De singel is aangepast zodat hij kan overstromen.

Laurenskerk

Omdat de Laurenskerk met een slechte fundering op drassige grond is gebouwd ging de toren scheef staan toen men in 1645 de houten spits verving door de huidige stenen top. Bij een storm in 1650 stortte de toren bijna in en besloot men hem recht te zetten door de fundering te verzwaren en nieuwe heitechnieken toe te passen.

Dam in de Rotte

Hier midden op het plein ligt in feite de oorsprong van Rotterdam. Het plein is de gedempte Rotte en daar waar de Hoogstraat deze kruist is in 1270 een dam opgeworpen om het land erachter voorgoed te beschermen tegen het water. Er zaten wel sluizen in de dam die voor de ontwatering van de polder zorgden. De Rotte werd gedempt om de spoorlijn aan te leggen, welke inmiddels door een tunnel onder het plein door gaat. Op het plein is elke dinsdag en zaterdag markt.

Schielandshuis

Nu museum, maar ooit gebouwd in 1665 als hoofdkantoor van het Hoogheemraadschap Schieland. Vanuit hier werden de dijken en de afwatering in de regio bewaakt en gecontroleerd. Voorheen was elke eigenaar zelf verantwoordelijk voor zijn deel dijk. Omdat niet iedereen het even nauw nam met het onderhoud waren er regelmatig dijkdoorbraken. Er was een bovenlokale organisatie nodig. Rond 1300 ontstond het Hoogheemraadschap Schieland.

Havenmuseum

Het Havenmuseum is het gratis grootste cultuurhistorisch (openlucht) museum van Nederland en toont nog werkende authentieke schepen, havenwerktuigen en motoren uit de jaren 1850-1970.

Westzeedijk

De westzeedijk lijkt maar aan één kant een dijk te zijn. In principe is dat ook een beetje zo, want het hele Scheepvaartkwartier ligt zo hoog dat het bijna helemaal als dijk fungeert. Er was wel een kleine verhoging nodig om aan de Deltawet te voldoen en daarom zie je ten zuiden van de Westzeedijk een iets lager gelegen straat, waaraan fraaie neorenaissance huizen staan.

Scheepvaartkwartier

Het Scheepvaartkwartier werd als een van de eerste stadsuitbreidingen aangelegd halverwege de 19e eeuw. Villa's, pakhuizen, havens en een fraai waterfront verrezen. De panden aan de rivier moesten er imposant uitzien als vistiekaartje van de stad. De wijk overleefde het bombardement in de Tweede Wereldoorlog, waardoor de mooie panden bewaard zijn gebleven.

Museumpark

Tot 1924 was dit particulier bezit: het Land van Hoboken. De stad groeide om het landgoed heen. Toen de gemeente het kocht werd het ingericht als park en werden er een ziekenhuis, diverse musea en woning- en gebouwd. In het woonhuis Villa Dijkzicht zit nu het Natuurhistorisch Museum.

Museumparkgarage

Onder de inrit van de parkeergarage komt een waterberging van 10.000 m3. Als er teveel regen valt kan water geborgen worden onder de garage. Op de garage wordt het Museumpark opnieuw ingericht met meer dan 200 bomen en een evenemententerrein.

Groen dak

Bibliotheek. Zie pagina 11.

Hoogstraat

In vroeger tijden was de Hoogstraat onderdeel van de hoofdwaterkering. Alleen nog de naam doet vermoeden dat hij ooit hoog gelegen heeft. Na de oorlog wordt de waterkering verlegd naar het zuiden: de Burgemeester van Walsumweg en de Blaak.

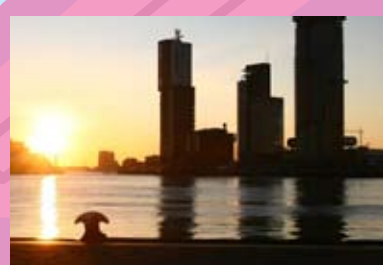
Witte Huis

In 1898 het hoogste gebouw van Europa.

Groene daken

Groene daken vangen regenwater op en voeren het vertraagd af waardoor het riool minder belast. Ze nemen stof op en vormen zo een buffer tegen luchtvervuiling. Een beplant dak isoleert het pand eronder waardoor het vooral in de zomer koeler blijft in huis. Bovendien stralen groene daken minder warmte uit waardoor het ook een gunstige invloed heeft op de omgevingstemperatuur. En natuurlijk wordt de stad groener, waardoor de flora en fauna en de leefbaarheid verbeterd.

De gemeente Rotterdam stimuleert de aanleg van groene daken in Rotterdam. Voorbeelden zijn te vinden op de Bibliotheek en op Villa Zebra.

Stoomgemaal

Dit stoomgemaal (rijksmonument) werd gebruikt tussen 1898 en 1977 om het water uit de polders via de Rotte en de Boezem in de Nieuwe Maas te pompen. De Boezem werd in 1772 als extra afwateringskanaal gegraven omdat de Rotte de hoeveelheid water niet meer aankon. Voor 1898 werd het door acht molens van de lage in de hoge boezem gepompt en vervolgens via een tunnel in de Nieuwe Maas. Ook het stoomgemaal gebruikte de tunnel en deze zit nog voor een deel onder het Oostplein. Toen in 1977 de metro aangelegd werd kruiste de metrobuus de tunnel zodat er een nieuw gemaal gebouwd moest worden. Dat staat nu aan de andere kant van het Oostplein.

Oude Haven

Hier mondde vroeger de Rotte uit in de bocht van nieuwe Maas. Door die ligging verzandde de havenmond niet en bleef zo altijd bereikbaar, in tegenstelling tot havens van andere steden in de buurt. Na de tweede Wereldoorlog kwam er een nieuwe dijk, de Maasboulevard, waardoor de Oude Haven geen directe verbinding met de Nieuwe Maas meer heeft.

Maasboulevard

Tijdens metingen in deze dijk heeft men resten kunnen waarnemen van oude dijklichamen die zich op 20 meter diepte in de huidige dijk bevinden. Op ongeveer 8 meter diepte zijn stroomgeulen gevonden ontstaan door dijkdoorbraken die zo'n 1000 jaar geleden plaats hebben gevonden.

Ontstaan

Bedijking, inpoldering en bemaling in de regio Rotterdam door de eeuwen heen.

